

Irodalom. Balázs Lóránt: A kémia története. I–II. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1996. 1075 p.; Bognár László: Ásványnévtár. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 1995. 345 p.; Crato von Krafftheim, Johannes: Ordnung der Praeservation: Wie man sich zur zeit der Infection vorwahren, Auch Bericht, wie die rechte Pestilentz erkandt, vnd curirt werden sol. Jetzo aber alles mit fleiß auff's new vbersehen, vnd corrigiert. Feyerabend, Franckfurt am Mayn. 1585. – Latin fordítás: Commentarii de vera praecavandi et curandi febrem pestilentem contagiosam ratione (fordította: Martin Weinreich); Fischer, Daniel: De terra medicinali Tokayensi tractatus medico-physicus. Apud Michaellem Hubertum, Wratislaviae, 1732. 144 p.; Gyarmati Pál: Tarcál – Tokaj. Magyarázó a Tokaji-hegység földtani térképéhez. 25 000-es sorozat. MÁFI, Budapest, 1974. 67 p.; Photos-Jones, E., Hall, A. J.: Accessing past beliefs and practices: The case of Lemnian earth. Archaeometry 2008, 50, 6, 1034–1049.; Magyary-Kossa Gyula: Magyar orvosi emlékek. III. Adattár 1000-tól 1700-ig. Magyar Orvosi Könyvkiadó Társulat, Budapest, 1931. 522 p.; Magyary-Kossa Gyula: Magyar orvosi emlékek. IV. Adattár 1700-tól 1800-ig és pótlás. Magyar Orvosi Könyvkiadó Társulat, Budapest, 1940. 254 p.; MacGregor, A.: Medicinal terra sigillata: a historical, geographical and typological review. In Duffin, C. J.; Moody, R. T. J.; Gardner-Thorpe, C. (eds.): A History of Geology and Medicine. Geol. Soc. Spec. Publ. 2013, No. 375, 113–136, London; Németh Zoltán: Szabó József gyűjteménye a Sárospataki Református Kollégium gimnáziumában (Abstract). A Magyarhoni Földtani Társulat vándorgyűlése, Sárospatak. Az előadások összefoglalói. 2016. p. 67.; Papp Gábor: A magyar topografikus és leíró ásványtan története. Topographia Mineralogica Hungariae 7. Herman Ottó Múzeum, Miskolc, 2002. 444 p.; Sennert, Daniel: Epitome naturalis scientiae. Caspar Heiden, Witenbergae, 1618. 643 p.; Szabó József: Tokaj-Hegyalja és környékének földtani viszonyai. Függelék: a Ból. Math. Term.tud. Közl. 1866, 4, 297–303.; Szabó József: Ásványtan. 4. újból írt kiadás, Franklin-Társulat, Budapest, 1893. 665 p.; Szakáll Sándor: Ásványrendszertan. Miskolci Egyetemi Kiadó, Miskolc, 2005. 336 p.; Szakáll Sándor, Fehér Béla, Tóth László: Magyarország ásványai. Geolitera, Szeged, 2016. 523 p.; Tarnai Andor: Fischer Dániel és az első hazai folyóirat terve. Az Országos Széchényi Könyvtár Kiadványai 35. Budapest, 1956. 18 p.; Valentini, Michael Bernhardt: Musaeum Musaeorum, sive Descriptio Rerum naturalium, praecipué in Indiis nascentium. Frankfurt, 1704. (Tokaji föld: Lib. I. Cap. I. § 8. p. 3.); Weszprémi István: Succinta medicorum Hungariae et Transilvaniae. I–IV. Lipsiae–Viennae, 1774–1787; – 1665: Of an Hungarian Bolus, of the same Effect with the Bolus Armenus. Philosophical Transactions 1665–1666, 1, 11

Konferencia Bodrogszerdahely földjéről és népéről

A „Bodrogszerdahely földje és népe” című konferenciáról

Nagy sikerű, élénk érdeklődéssel kísért konferenciát rendezett a Kazinczy Ferenc Társaság 2016. november 24–25-én a sátoraljaújhelyi Kazinczy Ferenc Múzeumban.

Bodrogszerdahely – ma: Streda nad Bodrogom – Szlovákiában a Felső-Bodroglköz második legnagyobb községe. 2011-ben 2239 lakosából 1216 magyar és 842 szlovák volt. A Bodrogon átívelő közúti hídtól délre, a síkság és a magaslatok találkozásánál kialakult település. Nyugatról a folyó holtágai szegélyezik, keletről a Tarbucka dombjai határolják. A település területe a paleolitikum óta lakott. A régészeti feltárások során a honfoglalás kori sírokból jelentős leletanyag került elő 1938–1941 között. Első írásos említése 1273-ból való. Legjelentősebb birtokosai az évszázadok során a Szerdahelyi, a Bocskay és a Vécsey családok. Jelentős műemlékei a Karmelitánus Szűz Mária római katolikus templom, a Szent Mihály arkangyal görög katolikus templom, a Vécsey-kastély, a Maillot-kúria, Nepomuki Szent János kőszobra, az I. és II. világháborús emlékművek. A község szép fekvése, a vizek közel-

sége és a háborítatlan természet igen jó távlatokat ígérnek Bodrogszerdahelynek a magyar határ közelében.

2015-ben Bodrogszerdahely Polgármesteri Hivatala és Görög Katolikus Egyháza megkereste a sátoraljaújhelyi székhelyű Kazinczy Ferenc Társaságot és a sárospataki székhelyű Bodrogközi Művelődési Egyesületet Bodrogszerdahely Falukönyvének, azaz Bodrogszerdahely történetének megírására. A könyv célja, hogy népszerűsítően, olvasmányos stílusban, mégis tudományos hitelességgel mutassa be a település évszázadait, természeti kincseit, az itt élt és az itt élő emberek sorsfordító eseményeit és hétköznapjait. Az említett egyesületek a feladatot elvállalták, felkérték a szerzőket, megtartották az első szerkesztői ülést és azóta folyamatosan dolgoznak a megfogalmazott témákon.

Az eddigi eredményeket mutatta be ez a konferencia, amelyen 13 előadás hangzott el. A második napon helyszíni gyűjtés és terepbejárás történt, amelyen a résztvevők tempomokkal, temetőkkal, műemlékekkel, védett természeti értékekkel ismerkedtek. A konferencián elhangzott előadások közül kettőnek a rövidített változatát közöljük, mintegy ízelítőül, kedvcsinálól a készülő kötetből.

Fehér József

Bodrogszerdahely növényteni kutatása

Bodrogszerdahely környékének élővilága rendkívül változatos. Annak ellenére, hogy a területen évezredek óta élnek emberek és századokon keresztül művelték, művelik földjeit, mégis nagyon sok természetes élőhely őrződött meg napjainkig.

A település – ahogy nevéből is látható – leginkább a Bodrog közelségét érezheti magáénak. Napjainkban a mintegy száz éve szabályozott, gátak közé terelt folyó már csak Bodrogszerdahely külterületének egyik természetes határának számít, ám korábban másutt, a lakott részek közvetlen közelében folyt. Most már békés állóvíz a Holt-Bodrog, amelyet az északnyugati, Bodrogszög felőli határrészen találunk. A múltban ez a víz komoly áradásokkal a lakóházakat veszélyeztette, bizonyosan nagyon sok kárt és bosszúságot okozott az itt élő embereknek. Nem véletlen, hogy a korábbi bal partot kövekkel erősítették meg a hullámverés ellen.

Általában a növényzet az, amely egy természeti táj képét meghatározza, a növények ismerői pedig már a távolból is meg tudják e kép alapján állapítani, hogy milyenek az adott helyszín termőhelyi adottságai. Nagyon jól felismerhetők már a légi fotókon is a különféle erdők. Minden növényfajnak, így a fáknek is megvan az a környezeti igénye vagy tűrőképessége, amelyek befolyásolják azt, hogy milyen alapközeten, mely talajon, milyen kitettségben, mekkora átlagos éves csapadék mellett, miféle más növények között tudnak jól nőni, virágozni, termést hozni és tovább szaporodni. Mindez a természet évmilliókig tartó folyamatainak sorában lassan zajlik, s mi emberek csupán egy rövid, néhány évig tartó „pillanatképet” látunk. Ha nagyon figyeljük és jó az emlékezetünk (esetleg fényképek dokumentálják a múltat), magunk is észrevehetjük az erdők növekedését, fafaj-összetételük változásait. Egyszerű példa, ha valamely művelt területet, pl. a Tarbucka szőlőültetvényét egyszer csak felhagyják. Néhány év alatt visszahódítja azt a bozót, az akác, s később, évtizedek múlva talán tölgyes erdővé alakul. Bodrogszerdahely környékén számos ilyen példára bukkanhatunk.